

**VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO
KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA APIE 2016 METŲ POLITINIŲ PARTIJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ
RINKINIŲ PATEIKIMĄ**

2017 m. balandžio 7 d. Nr. 3-49 (1.2)
Vilnius

Politinių partijų įstatymo (toliau – PPI) 23 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad politinės partijos kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK) patvirtintą praėjusių kalendorinių metų politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinį (balansą, veiklos rezultatų ataskaitą, finansinių ataskaitų aiškinamąjį raštą) ir valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitą, auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų, jeigu ji privaloma, bei politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalą.

Politinių partijų finansinės ataskaitos sudaromos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1K-372 patvirtintų Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinių kampanijų dalyvių neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Iki paskutinės finansinių ataskaitų rinkinių pateikimo dienos, tai yra iki 2017 m. kovo 15 d., gauta 16 finansinių ataskaitų rinkinių, dar 2 finansinių ataskaitų rinkiniai gauti paštu vėliau (išsiųsta iki kovo 15 d.). Lietuvos pensininkų partija kovo 15 d. pateikė rinkinį ne per VRK informacinę sistemą (toliau – VRK IS). Pagal reikalavimus finansinių ataskaitų rinkinys pateiktas 2016 m. kovo 27 d. (VRK IS patvirtintas kovo 20 d.). Pavėluotai gauti politinės partijos „Lietuvos sąrašas“ (kovo 21 d.), politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ (kovo 24 d.) finansinių ataskaitų rinkiniai. Partija „Jaunoji Lietuva“ VRK IS finansinių ataskaitų rinkinį patvirtino kovo 14 d., bet iki šiol nepateikė VRK.

Narių mokesčių registracijos žurnalus pateikė 14 partijų. Tautininkų sąjunga žurnalo nepateikė, tačiau VRK IS žurnalą patvirtino.

Politinė partija, per kalendorinius metus gavusi didesnę kaip 200 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra 151 400 Eur, privalo su audito įmone sudaryti politinės partijos patikrinimo sutartį. Auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų pateikiama VRK kartu su politinės partijos finansinių ataskaitų rinkiniu (PPI 25 straipsnio 1 dalis). Auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų turėjo pateikti ir pateikė 9 politinės partijos.

Finansinių ataskaitų rinkinius pateikusios politinės partijos

Eil. Nr.	Politinė partija	Finansinių ataskaitų rinkinys	Auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų
1.	Darbo partija	2017-03-15	2017-03-15
2.	„Drąsos kelias“ politinė partija	2017-03-15	2017-03-15
3.	Emigrantų partija	2017-03-13	neprivaloma
4.	Lietuvos centro partija	2017-03-15	neprivaloma
5.	Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai)	2017-03-15	2017-03-15
6.	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga	2017-03-15	2017-03-15
7.	Lietuvos liaudies partija	2017-03-21	neprivaloma
8.	Lietuvos pensininkų partija	2017-03-15	neprivaloma
9.	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	2017-03-15	2017-03-15
10.	Lietuvos rusų sąjunga	2017-02-21	neprivaloma
11.	Lietuvos socialdemokratų partija	2017-03-14	2017-03-14
12.	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	2017-03-14	2017-03-14
13.	Lietuvos žaliųjų partija	2017-03-13	neprivaloma
14.	Partija Tvarka ir teisingumas	2017-03-14	2017-03-14
15.	Politinė partija „Lietuvos sąrašas“	2017-03-21	neprivaloma
16.	Politinė partija „Profesinių sąjungų centras“	2017-03-24	neprivaloma
17.	Politinė partija Rusų aljansas	2017-03-21	neprivaloma
18.	Respublikonų partija	2017-03-15	neprivaloma
19.	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai	2017-03-15	2017-03-15
20.	Žemaičių partija	2017-03-15	neprivaloma

Pateikti finansinių ataskaitų rinkiniai, valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitos, auditorių ataskaitos dėl pastebėtų faktų paskelbti VRK interneto svetainėje. Informacija atnaujinama gavus naujai teikiamus ar patikslintus dokumentus.

Teisingumo ministerijos 2017 m. kovo 6 d. rašte Nr. (1.18) 7R-1963 „Dėl politinių partijų narių sąrašų“ pateiktas sąrašas politinių partijų, kurios Teisingumo ministerijai iki 2017 m. kovo 1 d. pateikė narių sąrašus, ir nurodyta, kad šie sąrašai atitinka PPI reikalavimus. Sąraše nurodytos 23 politinės partijos. Iš nurodytų politinių partijų 2016 metų finansinių ataskaitų rinkinių nepateikė Kovotojų už Lietuvą sąjunga, Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija, partija „Jaunoji Lietuva“ (yra patvirtinusi VRK IS), Tautininkų sąjunga.

Respublikonų partija VRK pateikė finansinių ataskaitų rinkinį, nors Teisingumo ministerijai nebuvo pateikusi savo narių sąrašo.

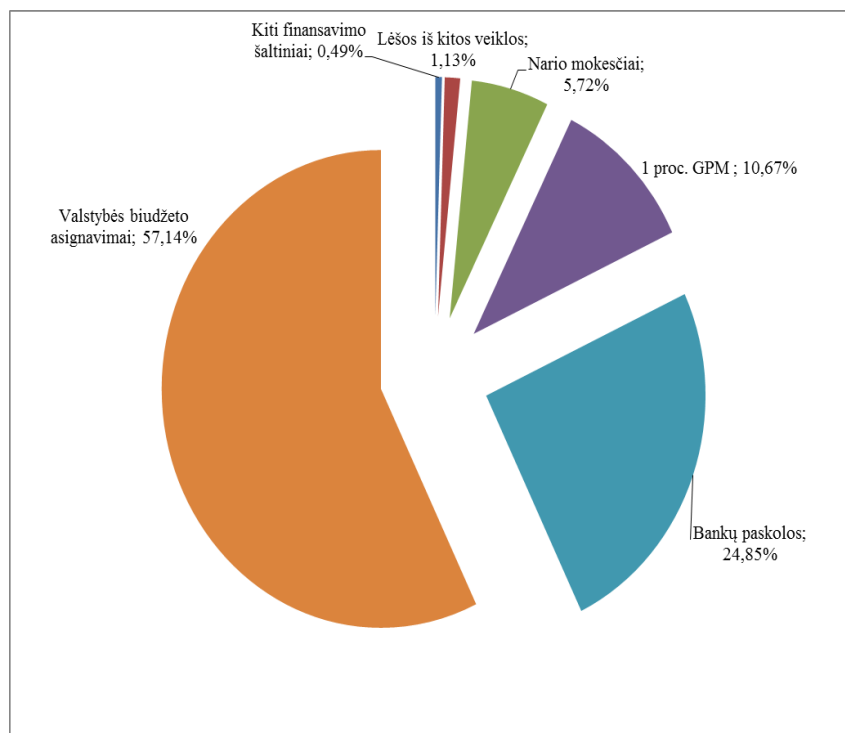
Peržvelgus pateiktus finansinių ataskaitų rinkinius, nustatyta:

1. **Dėl partijų gautų lėšų.** Aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos finansavimo šaltiniai“ politinės partijos nurodė 2016 metais gavusios daugiau kaip 9,6 mln. Eur pajamų. Didžiausią dalį (57,14 proc.) sudaro valstybės biudžeto asignavimai.

Politinių partijų 2016 metais gautos lėšos

Eil. Nr.	Finansavimo šaltiniai	Suma, Eur	Proc.
PPI numatyti finansavimo šaltiniai		9 582 042,15	
1.	Valstybės biudžeto asignavimai	5 502 000,00	57,14
2.	Bankų paskolos	2 392 505,00	24,85
3.	Nuolatinio Lietuvos gyventojų savanoriškai skiriama 1 procento dydžio sumokėto metinio pajamų mokesčio dalis	1 027 796,54	10,67
4.	Politinės partijos nario mokesčiai	551 246,61	5,72
5.	Lėšos iš kitos politinės partijos veiklos	108 420,00	1,13
6.	Palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas	74,00	0,00
Kiti finansavimo šaltiniai		46 862,78	
1.	Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą	27 052,78	0,28
2.	Kita	19 810,00	0,21
Iš viso		9 628 904,93	100,00

Politinių partijų 2016 metais gautų lėšų struktūra

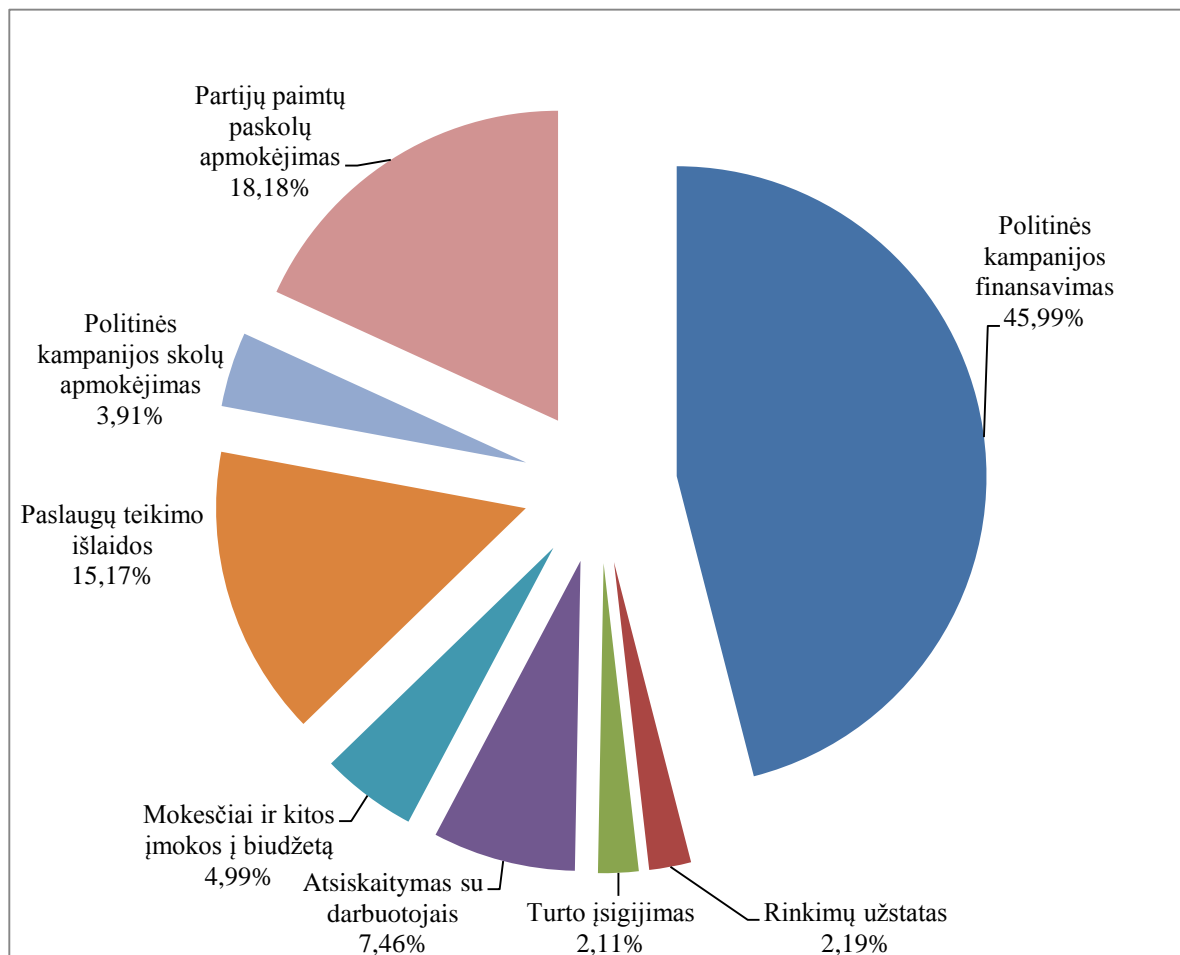

2. **Dėl valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo.** 2016 m. valstybės biudžeto asignavimai išmokėti 9 politinėms partijoms, bendra suma – 5 502 000 Eur.

Ataskaitose 4 politinės partijos (Darbo partija, „Drąsos kelias“ politinė partija, Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga) nurodė, kad 2016 metais panaudojo daugiau negu gavo valstybės biudžeto asignavimų.

Daugiausia valstybės biudžeto asignavimų 2016 metais panaudota politinių kampanijų finansavimo išlaidoms padengti (45,99 proc.) ir partijų paimtoms paskoloms apmokėti (18,18 proc.).

Politinėms partijoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimas

Pagal Valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitos užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 13.5.9 papunktį, „*Kitos paslaugos, susijusios su politinės partijos įstatuose numatyta veikla, nurodomos išlaidos paslaugoms, susijusioms su politinės partijos įstatuose numatyta veikla. Jeigu kitų paslaugų išlaidos sudaro daugiau kaip 50 procentų paslaugų teikimo išlaidų (4.6 eilutė) arba yra daugiau kaip 5 000 eurų, įterpiamos papildomos eilutės ir nurodomos konkrečios paslaugos ir išlaidos*“.

Pateiktose ataskaitose visos valstybės biudžeto asignavimus gavusios politinės partijos, išskyrus Lietuvos lenkų rinkimų akciją-Krikščioniškų šeimų sąjungą, ataskaitos 4.9.6 straipsnio „*Kitos paslaugos, susijusios su politinės partijos įstatuose numatyta veikla*“ papildomose eilutėse detalizavo išlaidas kitoms paslaugoms nuo 5 310 Eur iki 109 061 Eur. Daugiausia kitų paslaugų išlaidų nurodyta bankų, buhalterinės apskaitos, fotografavimo, reklamos, renginių organizavimo, sociologinių tyrimų (apklausų) paslaugoms:

2.1. **Renginių organizavimo paslaugoms (136 117 Eur)**: Darbo partija – 70 546 Eur, Partija Tvarka ir teisingumas – 29 639 Eur, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis – 14 967 Eur, Lietuvos socialdemokratų partija – 11 690 Eur, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai – 6 967 Eur, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 1 458 Eur, Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) – 850 Eur.

2.2. **Sociologinių tyrimų (apklausų) vykdymo paslaugoms (30 550 Eur)**: Darbo partija – 15 827 Eur, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai – 14 432 Eur, Lietuvos socialdemokratų partija – 291 Eur.

2.3. **Reklamos paslaugoms**: Partija Tvarka ir teisingumas – **17 575 Eur**. Šios išlaidos turėjo būti nurodytos 4.6.3 straipsnyje „Politinės reklamos gamyba ir skleidimas“, kuriame pagal Aprašo 13.5.3 papunktį nurodomos politinės reklamos gamybos ir skleidimo per televiziją, radiją, spaudoje, internetu, stenduose ir lauko ekranuose išlaidos, taip pat lankstinukų gamybos ir platinimo, reklamos ant transporto priemonių ir visuomeniniame transporte išlaidos.

2.4. **Buhalterinės apskaitos paslaugoms (15 445,15 Eur)**: Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 6 951 Eur, Darbo partija – 6 322 Eur, Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) – 2 172,15 Eur.

2.5. **Bankų paslaugoms (14 382,92 Eur)**: Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis – 10 072 Eur, Partija Tvarka ir teisingumas – 2 406 Eur, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 1 078 Eur, Lietuvos socialdemokratų partija – 789 Eur, Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) – 37,92 Eur.

2.6. **Fotografavimo paslaugoms**: Darbo partija – **5 566 Eur**.

Likusių kitų paslaugų išlaidų straipsnių bendros sumos buvo mažesnės negu 5 000 Eur, bendra suma – 47 546,48 Eur.

2016 metais buvo atliktas 2015 m. valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitų dalinis patikrinimas. Po šio patikrinimo partijoms pateiktos rekomendacijos laikytis Valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitos užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo nuostatų ir patirtas išlaidas prekėms Valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitoje apskaityti atsižvelgiant į ataskaitos straipsnio pobūdį ir Aprašo reikalavimus. Pastebėtina, kad daugeliu atvejų šių rekomendacijų buvo laikomasi, ir pateikus pastabas dėl gautų finansinių ataskaitų rinkinių jie buvo tikslinami pagal 2016 metais suformuluotas rekomendacijas.

3. **Dėl gyventojų pajamų mokesčio**. Valstybinė mokesčių inspekcija, atsakydama į VRK raštą, pateikė informaciją (VRK registruota 2017 m. vasario 27 d. Nr. 1-396 (7.9) (patikslinta kovo 27 d. Nr. 1-565 (7.9)), kad 2016 metais 28 politinėms partijoms pervedė 1 037 478 Eur gyventojų pajamų mokesčio. Palyginus VMI pateiktus duomenis apie politinėms partijoms pervestas lėšas pagal gyventojų pateiktus prašymus su partijų aiškinamuosiuose raštuose pateikta informacija neatitikimų nenustatyta.

Finansinių ataskaitų rinkinius pateikusios politinės partijos gavo 1 027 796 Eur joms savanoriškai skirtos gyventojų pajamų mokesčio dalies. Pagal VMI informaciją lėšų iš gyventojų pajamų mokesčio (iš viso 8 114 Eur) 2016 metais gavo finansinių ataskaitų rinkinių nepateikusios politinės partijos: Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija – 1 409 Eur, Partija „Jaunoji Lietuva“ – 1 212 Eur (finansinių ataskaitų rinkinys patvirtintas VRK IS), Tautininkų sąjunga – 5 474 Eur, Kovotojų už Lietuvą sąjunga – 19 Eur, Socialistinis liaudies Frontas (statusas „pertvarkoma“) – 535 Eur ir 4 partijos, kurioms inicijuojamas likvidavimas Registro tvarkytojo iniciatyva: Demokratinė darbo ir vienybės partija – 97 Eur, Lietuvos socialdemokratų sąjunga – 768 Eur, Tautos pažangos partija – 92 Eur, Žemaitijos partija – 76 Eur.

2016 metais partijos gavo daugiau gyventojų pajamų mokesčio nei ankstesniais metais. Pagal pateiktus aiškinamuosius raštus 2015 metais politinės partijos gavo 898 231 Eur, 2014 metais – 750 610 Eur, 2013 metais – 796 927 Eur (pastarųjų metų gautos sumos litais perskaičiuotos į eurus).

4. **Dėl nario mokesčio.** 15 politinių partijų narių mokesčių registracijos žurnaluose (toliau – Žurnaluose) nurodė gavusios pajamų iš nario mokesčių. Priimta narių mokesčių bendra suma sudaro 556 282,23 Eur, tai yra 121 249,86 Eur, arba 18 proc., mažiau nei 2015 metais.

6 partijos savo aiškinamuosiuose raštuose nurodė, kad 2016 metais nerinko partijos narių mokesčių.

Partijų priimti nario mokesčiai

Eil. Nr.	Politinė partija	Mokėtojų skaičius	Suma, Eur	Nario mokesčio vidutinis dydis, Eur	Narių skaičius nurodytas Aiškinamojo rašto 1 priede	Nario mokesčių mokėjusių narių procentas
1.	Lietuvos socialdemokratų partija	13 649	32 3631,59	23,71	20 904	65,29
2.	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai	7 513	48 685,41	6,48	15 981	47,01
3.	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	3 058	40 939,84	13,39	8 181	37,38
4.	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga	1 070	35 024,30	32,73	2 179	49,11
5.	Lietuvos žaliųjų partija	63	28 978,52	459,98	2 182	2,89
6.	Darbo partija	1 219	25 592,2	20,99	21 007	5,80
7.	Lietuvos liaudies partija	18	12 699,77	705,54	2 850	0,63
8.	Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai)	43	89 86,68	208,99	4 397	0,98
9.	Politinė partija „Lietuvos sąrašas“	47	7 740,00	164,68	2 000	2,35
10.	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	592	7 291,13	12,32	4 014	14,75
11.	Partija Tvarka ir teisingumas	830	6 493,40	7,82	13 658	6,08

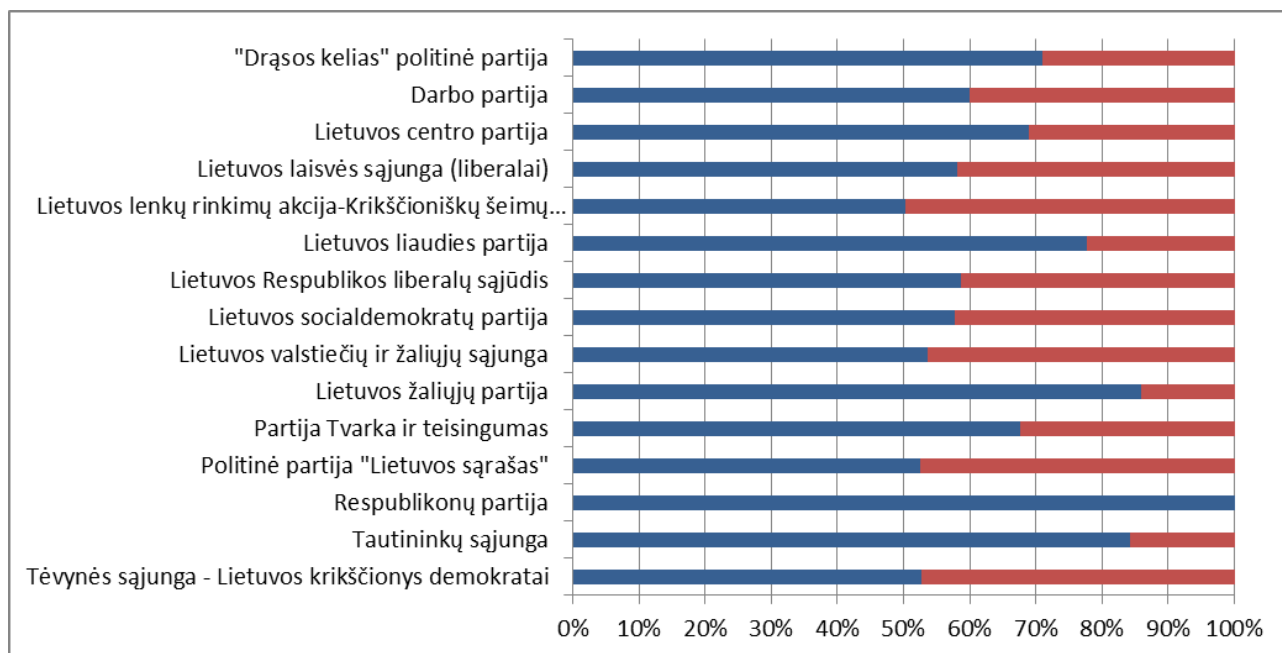
Eil. Nr.	Politinė partija	Mokėtojų skaičius	Suma, Eur	Nario mokesčio vidutinis dydis, Eur	Narių skaičius nurodytas Aiškinamojo rašto 1 priede	Nario mokesčių mokėjusių narių procentas
12.	Tautininkų sąjunga	46	5 346,88	116,24	nepateikė	
13.	Lietuvos centro partija	122	4 667,00	38,25	2 180	5,60
14.	„Drąsos kelias“ politinė partija	8	136,00	17,00	2 459	0,33
15.	Respublikonų partija	1	69,51	69,51	1 288	0,08
	Iš viso	28 279	556 282,23	19,67	–	

Pastebėtina, kad 2016 metais sumažėjo priimtų nario mokesčių bendra suma, bet ir mokėjusių narių skaičius (nuo 33 496 iki 28 279) bei sumokėto nario mokesčio vidurkis (nuo 20,23 Eur iki 19,67 Eur). 5 580 partijų narių sumokėjo nario mokesčių, viršijančių arba lygų vidutiniam nario mokesčio dydžiui, iš viso tokių mokesčių partijos surinko 410 162,96 Eur.

Jauniausiems nario mokesčio mokėtojams – 18 metų. Tokių narių – 5, bendra sumokėtų nario mokesčių suma – 90 Eur. Nario mokesčių (2 Eur) sumokėjo 1 šimtametė.

Žurnaluose partijos nurodė, kad nario mokesčių mokėjo 15 753 moterys ir 12 526 vyrai. Vyrai mokėjo didesnę nario mokesčių: vyrų sumokėto nario mokesčio vidurkis 26,33 Eur, moterų – 14,38 Eur, bendra vyrų sumokėto nario mokesčio suma – 329 753,99 Eur, moterų – 226 528,24 Eur. Moterys sumoka 40,72 proc. visų nario mokesčių. 7 partijos (Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai), Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis, Lietuvos socialdemokratų partija, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Politinė partija „Lietuvos sąrašas“, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai) nario mokesčių iš moterų gauna daugiau nei 40 proc. visų mokesčių.

Vyrų ir moterų mokamo nario mokesčio santykis

Daugiausia nario mokesčių sumoka 50–59 metų partijos nariai (6 849 nariai vidutiniškai po 23,66 Eur, bendra suma – 162 020,96 Eur). Šio amžiaus kategorijos partijos narių mokamas didžiausias vidutinis nario mokestis. Panašus nario mokesčio vidurkis tarp 40–49 metų partijos narių (22,76 Eur) ir tarp 60–69 metų (22,36 Eur).

Nario mokestis pagal amžių ir lytį

Amžius	Moterys			Vyrai			Iš viso		
	Narių skaičius	Vidut. mokestis	Suma, Eur	Narių skaičius	Vidut. mokestis	Suma, Eur	Narių skaičius	Vidut. mokestis	Suma, Eur
18–29	1 282	13,30	17 048,70	1 157	15,43	17 848,59	2 439	14,31	34 897,29
30–39	2 351	16,29	38 301,61	2 060	28,07	57 833,63	4 411	21,79	96 135,24
40–49	3 437	16,72	57 453,20	2 165	32,36	70 050,94	5 602	22,76	127 504,14
50–59	3 899	16,99	66 229,28	2 950	32,47	95 791,68	6 849	23,66	162 020,96
60–69	2 441	14,59	35 625,06	2 252	30,78	69 320,62	4 693	22,36	104 945,68
70–79	1 512	6,09	9 214,25	1 243	12,23	15 200,03	2 755	8,86	24 414,28
80–89	746	3,25	2 428,15	622	5,49	3 412,95	1 368	4,27	5 841,10
>90	85	2,68	227,99	77	3,84	295,55	162	3,23	523,54
Iš viso	15 753	14,38	226 528,24	12 526	26,33	329 753,99	28 279	19,67	556 282,23

PPĮ nurodyta, kad partijos narys gali sumokėti nario mokestį, neviršijantį 20 paskelbto praėjusių kalendorinių metų ketvirto ketvirčio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio, tai yra leistinas nario mokesčio dydis 2016 metais buvo 15 140 Eur. 2016 metais nustatytas maksimalus leistinas nario mokesčio dydis nebuvo viršytas.

Partijos nurodė nepriėmusios 2 250,28 Eur nario mokesčių, iš kurių 1962,18 Eur sugrąžino sumokėjusiems asmenims ir 288,10 Eur pervedė į valstybės biudžetą.

Lietuvos žaliųjų partija priėmė vieno nario sumokėtą 15 000 Eur mokestį. Nuo 3 000 iki 5 000 Eur buvo sumokėti trys nario mokesčiai: 4 320 Eur sumokėjo Lietuvos liaudies partijos narys, 3 850 Eur – Lietuvos žaliųjų partijos narys ir 3 760 Eur – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos narys. Nuo 1 000 iki 3 000 Eur sumokėjo 18 narių, priklausančių 8 partijoms.

Pagal PPĮ, jeigu bendra politinės partijos nario mokesčių politinei partijai suma per metus viršija 360 Eur, politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas. Bendra politinės partijos nario mokesčio politinei partijai suma per metus negali viršyti 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų praėjusių kalendorinių metų metinių pajamų.

2016 metais partijos nario mokesčių sumą, per metus viršijančią 360 Eur, kai politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas, pervedė 171 politinės partijos narys, iš viso 134 735,43 Eur. Daugiausia partijos nario mokesčių, kurių suma per metus viršija 360 Eur, surinko

Lietuvos socialdemokratų partija – 101 narys sumokėjo 60 133,38 Eur nario mokesčių, 9 Žaliųjų partijos nariai – 25 006,06 Eur ir 17 Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos narių – 15 562,22 Eur.

Registruojant nario mokesčius, informacinė sistema sudaro galimybę patikrinti, ar per 360 Eur per metus sumokėjęs narys yra deklaravęs pajamas ir ar jo sumokėtų nario mokesčių suma neviršija 10 procentų deklaruotų pajamų. Gavus atsakymą, nepriimtini mokesčiai nepriimti (grąžinti ar pervesti į valstybės biudžetą). Per 360 Eur sumokėjusių narių mokesčiai priimti tik iš tų narių, kurie deklaravo pajamas, ir sumokėtas nario mokestis neviršijo 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų praėjusių kalendorinių metų metinių pajamų.

VRK, patikrinusi informacinėje sistemoje partijos narių mokesčių žurnalo pildymo duomenis, nustatė 206 nario mokesčių atvejus (bendra suma 4 878,6 Eur), dėl kurių gauti atsakymai iš Teisingumo ministerijos, kad asmenys, sumokėję nario mokestį, nepriklauso nurodytai partijai. Visais atvejais nurodytos pastabos, kodėl toks mokestis priimtas. 27 atvejais nariai išstojo iš partijos ar laikinai sustabdė narystę, 11 mirė, 6 pakeitė partiją, 13 naujai įstojusių narių (nario mokestis sumokėtas iki partijos narių sąrašo pateikimo Teisingumo ministerijai), kitais atvejais (158 įrašai, 2 057 Eur) nurodyta, kad yra narys ar jo įstojimo data. Atkreiptas dėmesys į tai, kad yra nemažai atvejų, kai nurodyta, kad asmuo yra narys ne vienus metus, nors Teisingumo ministerija pateikia informaciją, kad jis nėra narys.

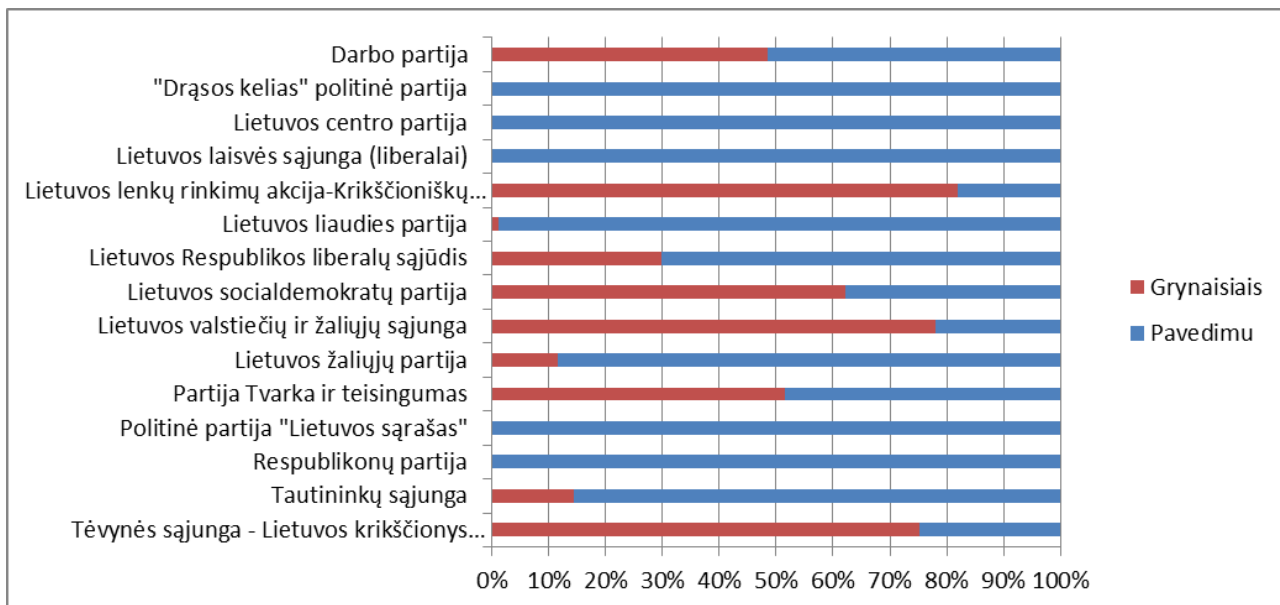
Lietuvos socialdemokratų partija nurodė priėmusi 5 Eur nario mokestį iš asmens, kuris nėra partijos narys, nes jis ir nebūdamas partijos nariu nori mokėti nario mokestį. Susisiekus su partija, 2017 m. balandžio 4 d. gautas pranešimas, kad šis mokestis 2017 m. kovo 31 d. pervestas į Valstybės biudžetą kaip nepriimtinas.

Siūloma atlikti tyrimą dėl priimtų nario mokesčių, kuriems gauti Teisingumo ministerijos atsakymai, kad juos sumokėję asmenys nėra partijų nariai, o pastabose nurodyta, kad jie buvo nariai anksčiau nei Teisingumo ministerijai buvo teikti partijų narių sąrašai.

5. Dėl nario mokesčio mokėjimo grynaisiais pinigais. Daugiau nei pusę nario mokesčių partijos gavo grynaisiais pinigais.

Penkios partijos daugiau nei pusę gauto nario mokesčio gavo grynaisiais pinigais: Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga (28 679,42 Eur, arba 81,88 proc.), Lietuvos socialdemokratų partija (201 212,24 Eur, arba 62,17 proc.), Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (5 682,13 Eur, arba 77,93 proc.), Partija Tvarka ir teisingumas (3 357,90 Eur, arba 51,46 proc.), Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (36 635,37 Eur, arba 75,25 proc.). Tik 5 partijos nario mokesčius gavo tik pavedimais: „Drąsos kelias“ politinė partija (283,5 Eur), Lietuvos centro partija (4 667 Eur), Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) (8 986,68 Eur), Politinė partija „Lietuvos sąrašas“ (7 740 Eur), Respublikonų partija (69,51 Eur).

Nario mokesčių mokėjimas grynaisiais pinigais ir pavedimu

Didesni nei 100 eurų mokesčiai grynaisiais sumokėti 298 atvejais, bendra suma – 58 017,55 Eur. 12 atvejų grynaisiais mokėti 500 Eur ir didesni mokesčiai, bendra suma – 8 351,99 Eur. Didžiausia grynaisiais įnešta suma – 1 550 Eur (ši mokesčių sumokėjęs asmuo nario mokesčių mokėjo grynaisiais kelis kartus, bendra suma 3 760 Eur).

PPĮ nedraudžia nario mokesčio mokėti grynaisiais ir nenumato, kokio dydžio mokesčiai gali būti mokami grynaisiais. PPĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad politinės partijos lėšos, gautos iš nario mokesčių, laikomos politinės partijos einamojoje banko sąskaitoje. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad *fizinių asmenų piniginės aukos, viršijančios 290 eurų, privalo būti aukojamos tik banko pavedimu*. Didesni nei 290 Eur mokesčiai mokėti 51 kartą, bendra suma – 22 732,97 Eur.

Siūloma svarstyti galimybę kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą dėl nario mokesčių mokėjimo grynaisiais reglamentavimo.

6. Dėl finansavimo iš įstatyme nenumatytų šaltinių. 3 politinės partijos aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos finansavimo šaltiniai“ nurodė gavusios pajamų iš kitų šaltinių 19 810 Eur.

6.1. **Emigrantų partija** aiškinamojo rašto 1 priede įterpė detalizuojančią finansavimo šaltinių eilutę 8.2 „Kita (pervesta iš rink. sąsk. likučio, 1 proc. GPM)“, kurioje nurodė 66 Eur sumą. Peržiūrėjus einamosios banko sąskaitos išrašą, nustatyta, kad ši suma iš Emigrantų partijos buvusios rinkimų sąskaitos pervesta 2016 m. kovo 22 d., mokėjimo paskirtis nurodyta: „mokėjimas tarp savo sąskaitų“. Už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo telefonu paaiškino, kad tai ankstesniais metais į partijos buvusią rinkimų sąskaitą pervesta gyventojų pajamų mokesčio suma.

Pavedimas tarp partijos sąskaitų nelaikytinas jos finansavimo šaltiniu ir 66 Eur suma neturėjo būti nurodyta aiškinamojo rašto 1 priede.

6.2. **Lietuvos centro partijos** aiškinamojo rašto 1 priede nurodytus finansavimo šaltinius papildė eilutėmis 8.2.1 „Narių įnašai užstatui“ (nurodyta 6 405 Eur suma) ir 8.2.2 „Koalicijos partnerių parama“ (3 170 Eur suma).

Peržiūrėjus partijos apskaitą tvarkančio asmens 2016 m. balandžio 6 d. elektroniniu paštu pateiktą informaciją, nustatyta, kad keturi partijos kandidatai (4 293,10 Eur), vienas fizinis asmuo (756,90 Eur) ir politinė partija „Profesinių sąjungų centras“ (1 355 Eur) į partijos einamąją banko sąskaitą pervedė 6 405 Eur rinkimų užstatui.

Pateiktoje informacijoje nurodyta, kad kaip koalicijos partnerių parama apskaityti įnašai, kurie buvo pervedami remiantis koalicijos sutartimi, „už apmokymus rinkiminei marketingo strategijai“: politinė partija „Profesinių sąjungų centras“ pervedė – 1 400 Eur, Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija – 1 372 Eur, trys kandidatai – 346,90 Eur. Be to, kaip koalicijos partnerių parama apskaityti dviejų partijos keltų kandidatų perversi 2016 m. spalio 9 d. Seimo rinkimų politinės kampanijos lėšų likučiai 51,10 Eur. Ši suma turėjo būti nurodyta 8.1. eilutėje „Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą“.

6.3. **Politinė partija „Lietuvos sąrašas“** aiškinamojo rašto 1 priede detalizuojančioje eilutėje 8.2.1 „Fizinio asmens paskola“ nurodė 10 169 Eur sumą. Peržiūrėjus einamosios banko sąskaitos išrašą, nustatyta, kad iš partijos nario 2016 m. rugpjūčio 4 d. gauta 7 569 Eur (mokėjimo paskirtis nurodyta: „paskola užstatui“) ir 2016 m. rugsėjo 16 d. 2 600 Eur („paskola leidybai“). Atsižvelgdama į nustatytus faktus, VRK 2017 m. balandžio 6 d. raštu kreipėsi į politinės partijos „Lietuvos sąrašas“ pirmininką Darių Kuolį dėl informacijos pateikimo apie gautą paskolą iš fizinio asmens.

Primintina, kad PPI 19 straipsnio 1 dalyje nustatyti politinės partijos finansavimo šaltiniai: *politinės partijos nario mokesčiai, valstybės biudžeto asignavimai, lėšos, politinės partijos gautos iš kitos jos veiklos leidybos, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo ir disponavimo juo, politinių ir kultūrinių renginių (paskaitų, parodų ir kitų) organizavimo, Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotų bankų padalinių, veikiančių Lietuvos Respublikoje, paskolos politinei partijai, palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas, nuolatinio Lietuvos gyventojo savanoriškai skiriama vieno procento dydžio sumokėto metinio pajamų mokesčio dalis, politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamos turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos šios politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.*

Finansavimo šaltinių sąrašas baigtinis. Partijos negali gauti lėšų iš PPI nenumatytų šaltinių. Lietuvos centro partija 9 523,90 Eur ir politinė partija „Lietuvos sąrašas“ 10 169 Eur gavo galimai iš neteisėtų finansavimo šaltinių, todėl siūloma patikrinti 2016 m. šių partijų finansavimą.

7. Dėl finansinių įsipareigojimų. 16 politinių partijų savo balansuose nurodė turinčios finansinių įsipareigojimų. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų bendra suma – 3 591 338,47 Eur), iš jų 2 978 229,26 Eur (beveik 83 proc.) sudaro trumpalaikiai įsipareigojimai. Didžiausią trumpalaikių įsipareigojimų dalį 1 527 358 Eur (51 proc.) sudaro finansinės skolos. Lyginant su ankstesniais metais, partijų įsipareigojimai padidėjo (2015 m. – 2 893 341 Eur; 2014 m. – 2 232 130 Eur; 2013 m. – 1 053 973 Eur).

Aiškinamojo rašto 1 priede 6 partijos nurodė 2016 metais gavusios paskolų iš bankų. Bendra paskolų suma – 2 392 505 Eur (2015 m. – 822 840 Eur; 2014 m. – 1 101 652 Eur; 2013 m. – 548 487 Eur).

8. Dėl sąnaudų darbuotojų išlaikymui. 12 politinių partijų Veiklos rezultatų ataskaitose nurodė sąnaudas darbuotojų išlaikymui. Politinės partijos, išskyrus Lietuvos liaudies partiją, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungą, Politinę partiją „Profesinių sąjungų centras“, Veiklos rezultatų ataskaitose nurodžiusios sąnaudas darbuotojų išlaikymui, aiškinamuosiuose raštuose taip pat nurodė darbuotojų skaičių.

Už Lietuvos liaudies partijos, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ apskaitą atsakingi asmenys patikslino, kad ataskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojų partijos nebeturėjo, paskutiniai darbuotojai atleisti 2016 m. spalio–gruodžio mėnesiais.

9. Dėl tiesiogiai ar netiesiogiai su politinėmis partijomis susijusių asmenų. Iš 21 finansinių ataskaitų rinkinį VRK IS patvirtinusių politinių partijų nė viena aiškinamojo rašto 1 priede nenurodė turinti tiesiogiai ar netiesiogiai su politine partija susijusių ar kitaip politinės partijos kontroliuojamų juridinių asmenų, taip pat juridinių asmenų, kurių steigėjas (vienas iš steigėjų) yra politinė partija.

10. Dėl nepriklausomo patikrinimo. Pagal PPI 23 straipsnį, politinės partijos, per kalendorinius metus gavusios daugiau kaip 200 VMDU dydžio (2016 m. tai sudarė 151 400 Eur) pajamų, privalo VRK pateikti ir auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų.

Techninėje užduotyje nustatyta, kad auditorius, atlikęs auditą ir patikrinimą, parengia išvadą, kurioje pareiškia savo nuomonę apie audituotas finansines ataskaitas. Pirmą kartą šie dokumentai rengti naudojantis VRK IS.

Iš 9 pateiktų nepriklausomų auditorių išvadų dėl vienos partijos finansinių ataskaitų rinkinio pateikta sąlyginė nuomonė, 5 politinėms partijoms pateikti pastebėjimai dėl nario mokesčio

apskaitos, iš jų vienai dar ir dėl PPI, o kitai dėl Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo reikalavimų nesilaikymo. 3 partijoms pastabų nepateikta.

10.1. **Darbo partijos** patikrinimą atliko UAB „Patikimas auditas“. Auditoriaus ataskaitos dėl pastebėtų faktų priede pateikti pastebėjimai dėl nario mokesčio priėmimo iš išstojusių iš partijos narių ir grynaisiais pinigais gauto nario mokesčio įnešimo į einamąją banko sąskaitą nesilaikant terminų. 2017 m. kovo 24 d. susisiekta telefonu su partijos apskaitą tvarkančiu asmeniu dėl nario mokesčio. 2017 m. kovo 27 d. gautas atsakymas, kad 2016 m. gruodžio 31 d. neįnešta 786 Eur suma (2017 m. sausio 2 d. – vasario 2 d.) įvairiomis sumomis įnešta į politinės partijos einamąją banko sąskaitą. Nepriimtina nario mokesčio 20 Eur suma 2017 m. kovo 24 d. pervesta į valstybės biudžetą.

Rekomenduojama Darbo partijai laikytis PPI ir Aprašo reikalavimų dėl gauto nario mokesčio grynaisiais pinigais nustatytais terminais įnešimo į politinės partijos einamąją banko sąskaitą ir dėl nepriimtino nario mokesčio gražinimo.

10.2. **Lietuvos laisvės sąjungos (liberalų)** patikrinimą atliko UAB „Dvejybė sistema“. Auditoriaus ataskaitos dėl pastebėtų faktų priede pateikti pastebėjimai dėl pajamų ir turto nedeklaravusio vieno politinės partijos nario, nurodyta, kad jis turės deklaruoti pajamas iki 2017 m. gegužės 2 d., ir dėl priimtų nario mokesčių iš 4 asmenų, nepriklausančių politinei partijai, bet nario mokesčio mokėjimo momentu priklausiusių partijai.

Pagal PPI 19 straipsnio 4 dalį, *„Jeigu bendra politinės partijos nario mokesčių politinei partijai suma per metus viršija 360 eurų, politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas“*.

Taigi, atsižvelgiant į pirmiau nurodytą straipsnį, 2016 metais partijos narių sumokėtus nario mokesčius, kurių bendra suma per metus viršija 360 Eur, privaloma tikrinti su 2015 metų turto ir pajamų deklaracija. VRK patikrinus Lietuvos laisvės sąjungos (liberalų) narių mokesčių žurnalą, nustatyta, kad dėl partijos nario sumokėto nario mokesčio, kurio bendra suma per metus viršija 360 Eur buvo kreiptasi į VMI patikrinti, ar partijos narys yra deklaravęs savo turtą ir pajamas. Gautas VMI atsakymas, kad vieno partijos nario mokestis, kurio suma – 400 Eur, yra priimtinas.

Patikrinus informacinėje sistemoje partijos narių nario mokesčių žurnalo pildymo duomenis nustatyti keturi atvejai, dėl kurių gauti atsakymai iš Teisingumo ministerijos, kad asmenys, sumokėję nario mokestį, nepriklauso nurodytai partijai (suma – 755 Eur). Vadovaujantis Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) (patvirtinta VRK 2016 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. Sp-16 „Dėl Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“) 25 punktu, *Gavus Teisingumo ministerijos atsakymą, kad partijos mokestį sumokėjęs asmuo nėra partijos narys, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo gali priimti nario mokestį, jei įsitikina, kad*

tas asmuo yra (mokesčio mokėjimo metu buvo) politinės partijos narys. Tokiu atveju skiltyje „Pastabos“ nurodomas nario mokesčio priėmimo pagrindas. Narių mokesčių registravimo žurnalo skiltyje „Pastabos“ nurodyta, kad asmuo mokesčio mokėjimo momentu priklausė partijai. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad partijos atsakingas asmuo tik 2017 m. kovo mėnesį kreipėsi į Teisingumo ministeriją, ar nario mokestį sumokėjęs asmuo yra partijos narys.

Rekomenduojama Lietuvos laisvės sąjungai (liberalams) laikytis PPI ir Aprašo reikalavimų dėl kreipimosi į Teisingumo ministeriją (rekomenduojama naudojantis VRK IS kreiptis iš karto), kad būtų patikrinta, ar nario mokestį sumokėjęs asmuo yra partijos narys.

10.3. **Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga patikrinimą** atliko UAB „Audito formulė“. Auditoriaus ataskaitos dėl pastebėtų faktų priede pateiktas pastebėjimas dėl PPI 19 straipsnio 6 dalies reikalavimo nesilaikymo laikyti lėšas partijos einamojoje banko sąskaitoje ir grynaisiais pinigais gauto nario mokesčio neįnešimo nustatytais terminais į politinės partijos einamąją banko sąskaitą. 2017 m. kovo 29 d. elektroniniu paštu už partijos apskaitą atsakingo asmens paprašyta paaiškinti, kodėl nesilaikoma PPI reikalavimų ir Aprašo reikalavimų grynaisiais pinigais gautą nario mokestį nustatytais terminais įnešti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą. 2017 m. balandžio 3 d. gautas už partijos apskaitą atsakingo asmens paaiškinimas, kad grynaisiais pinigais gauti narių mokesčiai buvo užpajamuoti kasoje pagal kasos pajamų orderius, nepažeidžiant patvirtintų kasos organizavimo taisyklių nuostatų ir tą pačią dieną išduoti pagal kasos išlaidų orderius atskaitingam asmeniui partijos veiklos tikslams, t. y. prekių ir paslaugų įsigijimui. Visi gauti narių mokesčiai buvo įrašyti narių mokesčių žurnale, nepriklausomai nuo jų gavimo būdo. Išleistos sumos buvo nedidelės, todėl nuspręsta, kad nelogiška ir neefektyvu narių mokesčių sumas įnešti į banko sąskaitą, sumokėjus nemenką banko paslaugų sumą už grynųjų pinigų įnešimą, ir tuo pačiu momentu išimti iš banko sąskaitos ir vėl mokėti mokestį už grynųjų pinigų išdavimą. Didžiausia į banką neįneštų narių mokesčių dalis buvo liepos mėnesį (2 298,47 Eur), nes organizuojant turistinį šeimų sąskrydį prekių ir paslaugų pirkimui buvo panaudoti surinkti partijos narių mokesčiai. Toliau paaiškinyje nurodyta, kad labai gailisi, kad savo veiksmais pažeidė PPI 19 straipsnio 6 punkto reikalavimus, pripažįsta savo klaidą, išdininkei buvo skirtas griežtas papeikimas. Nurodoma, kad „*nuo š. m. sausio mėn. skyrių, ratelių atsiskaitymas grynaisiais pinigais griežtai draudžiamas, o narių sumokėti mokesčiai tą pačią dieną įnešami į banko sąskaitą*“, paskelbtas Viešųjų pirkimų planas ir pagal sudarytas sutartis su prekių bei paslaugų tiekėjais atsiskaitys banko pavedimais, pereis prie negrynųjų pinigų atsiskaitymo sistemos.

10.4. **Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio** patikrinimą atliko UAB „Audito sprendimai“. Auditoriaus ataskaitos dėl pastebėtų faktų priede pateikti pastebėjimai dėl nario mokesčio priėmimo iš asmenų, nepriklausančių politinei partijai.

VRK patikrinus Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio narių mokesčių žurnalą, nustatyta, kad 30 politinei partijai nepriklausančių asmenų sumokėjo nario mokestį 322,60 Eur. 2017 m. kovo 29 d. elektroniniu paštu už partijos apskaitą atsakingo asmens paprašyta pateikti informaciją dėl nepriimtino nario mokesčio. Tą pačią dieną gautas atsakymas, kad partija nepriimtina nario mokestį – 245,60 Eur 2017 m. kovo 16 d. pervedė į valstybės biudžetą. 2017 m. balandžio 6 d. gauti Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio raštai, kuriuose nurodyta, kad 2017 m. balandžio 5 ir 6 dienomis į valstybės biudžetą pervedė 47,00 Eur nario mokesčio, sumokėto tų asmenų, kurie nesusitvarkė dvigubos narystės klausimo, ir pagal turimus Teisingumo ministerijos duomenis jie nepriklauso partijai. Partija patvirtino, jog priėmė 30 Eur iš vieno asmens, nes jis mokėjimo laikotarpiu buvo partijos nariu.

Rekomenduojama Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžiui laikytis PPI ir Aprašo reikalavimų dėl nepriimtino nario mokesčio grąžinimo.

10.5. **Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos** patikrinimą atliko UAB Auditorių profesinė bendrija. Auditoriaus ataskaitos dėl pastebėtų faktų priede pateikti pastebėjimai:

10.5.1. dėl nario mokesčio priėmimo nesant informacijos, ar asmuo priklauso partijai. Patikrinus VRK IS partijos narių mokesčių žurnalo pildymo duomenis, nustatyti trys atvejai, dėl kurių gauti atsakymai iš Teisingumo ministerijos, kad asmenys, sumokėję nario mokestį, nepriklauso nurodytai partijai, o po pakartotinio kreipimosi gautas atsakymas „Klaida tikrinant duomenis (kitos klaidos)“, bendra suma – 21 Eur. Vadovaujantis Aprašo 25 punktu, *Gavus Teisingumo ministerijos atsakymą, kad partijos mokestį sumokėjęs asmuo nėra partijos narys, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo gali priimti nario mokestį, jei įsitikina, kad tas asmuo yra (mokesčio mokėjimo metu buvo) politinės partijos narys. Tokiu atveju skiltyje „Pastabos“ nurodomas nario mokesčio priėmimo pagrindas.* Taigi Narių mokesčių registravimo žurnalo skiltyje „Pastabos“ turėjo būti nurodyta, koku pagrindu buvo priimti nario mokesčiai. Pastabose nenurodytas nario mokesčio priėmimo pagrindas.

10.5.2. dėl politinės kampanijos metu susidariusios skolos apmokėjimo iš partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaitos, nepasibaigus politinės kampanijos laikotarpiui, t. y. iki politinės kampanijos finansavimo ataskaitos suformavimo.

Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, prasidėjus politinei kampanijai, visos politinės kampanijos išlaidos gali būti apmokamos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (toliau – LVŽS) iš valstybės biudžeto asignavimų sąskaitos 2016 m. lapkričio 30 d. pradėjo grąžinti 2016 m. spalio 9 d. Seimo rinkimų skolas, nors politinės kampanijos sąskaita dar nebuvo uždaryta (uždaryta 2016 m. gruodžio 14 d.) ir finansavimo ataskaita nepateikta VRK (pateikta 2017 m. sausio 23 d.). Rinkimų skolų grąžinimas prasideda pateikus politinės kampanijos finansavimo

ataskaitą VRK. Skolų gražinimas iš valstybės biudžeto asignavimų ir partijos einamosios banko sąskaitų dar nepateikus VRK ataskaitos buvo nustatytas atliekant politinių partijų 2015 m. valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitų dalinį patikrinimą (VRK 2016 m. spalio 25 d. Nr. 3-86 (1.2) Pažyma „Dėl Politinių partijų 2015 m. valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitų dalinio patikrinimo“). Partijai buvo rekomenduota laikytis Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 1 dalies reikalavimų ir politinės kampanijos metu visas politinės kampanijos išlaidas apmokėti tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų, t. y. iki politinės kampanijos finansavimo ataskaitos suformavimo.

Rekomenduojama Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai laikytis Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 1 dalies reikalavimų ir politinės kampanijos metu visas politinės kampanijos išlaidas apmokėti tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų, t. y. iki politinės kampanijos finansavimo ataskaitos suformavimo.

10.6. *Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų* patikrinimą atliko UAB „Audito svarba“. Nepriklausomo auditoriaus išvadoje pateikta sąlyginė nuomonė, kurios pagrindu nurodoma „*Politinės partijos balanse per vienerius metus gautinų sumų straipsnyje apskaitoma 357 473 EUR gautina suma, kurios atgavimas, mūsų nuomone, yra abejotinas. Mes negavome duomenų, kurie leistų mums pagrįstai įsitikinti, ar ši suma bus atgauta, ar bus priimtas kitas sprendimas. Todėl negalėjome įvertinti ar dėl galimo nuvertėjimo būtų reikalingi 2016 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose per vienerius metus gautinų sumų ir 2016 metų rezultato koregavimai*“. Ši pastaba buvo nurodyta ir ankstesniais metais (gautina suma ta pati).

Trims partijoms auditoriai pastabų nepateikė: „Drąsos kelias“ politinė partija (UAB „Raimda auditas“), Lietuvos socialdemokratų partija (UAB „Baltijos auditas“ ir ko), Partija Tvarka ir teisingumas (UAB „ANALITIKA“).

11. **Dėl VRK atliekamų tikrinimų apimties.** Pagal PPĮ 25 straipsnio 2 dalį, politinių partijų, per kalendorinius metus gavusių mažiau negu 200 VMDU dydžio pajamų sumą (151 400 Eur), patikrinimą organizuoja VRK.

Mažiau nei 200 VMDU pajamų gavusių partijų pajamos

(Eurais)

Eil. Nr.	Partija	Nario mokesčiai	Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į einamąjį banko sąskaitą	1 proc. GPM	Kitos lėšos	Iš viso	VRK tikrinta
1.	Lietuvos žaliųjų partija	28 979	–	11 756	–	40 735	2012 m. 2015 m.
2.	Politinė partija „Lietuvos sąrašas“	7 740	400	5 761	10 169	24 070	netikrinta
3.	Lietuvos centro partija	4 667	–	2 265	9 575	16 507	2012 m.

Eil. Nr.	Partija	Nario mokesčiai	Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į einamąjį banko sąskaitą	1 proc. GPM	Kitos lėšos	Iš viso	VRK tikrinta
4.	Lietuvos liaudies partija	12 700	100	1 303	–	14 103	2016 m.
5.	Politinė partija „Profesinių sąjungų centras“	–	–	4 765	–	4 765	2015 m.
6.	Lietuvos rusų sąjunga	–	–	2 719	–	2 719	2012 m. 2015 m.
7.	Politinė partija Rusų Aljansas	–	–	2 386	–	2 386	2012 m. 2016 m.
8.	Lietuvos pensininkų partija	–	–	814	–	814	2012 m.
9.	Žemaičių partija	–	–	296	–	296	2012 m.
10.	Emigrantų partija	–	–	126	66	192	2013 m.
11.	Respublikonų partija	70	–	–	–	70	2012 m.

Atsižvelgiant į tai, kad 2016 metais Lietuvos centro partija 9 523,90 Eur ir politinė partija „Lietuvos sąrašas“ 10 169 Eur gavo galimai iš neteisėtų finansavimo šaltinių, Lietuvos centro partija tikrinta 2012 metais, politinė partija „Lietuvos sąrašas“ nebuvo tikrinta, siūloma patikrinti šias partijas.

SIŪLOMA:

1. Rekomenduoti:

1.1. Darbo partijai laikytis PPI ir Aprašo reikalavimų dėl gauto nario mokesčio gryniaisiais pinigais nustatytais terminais įnešimo į politinės partijos einamąjį banko sąskaitą ir dėl nepriimtino nario mokesčio grąžinimo.

1.2. Lietuvos laisvės sąjungai (liberalams) laikytis PPI ir Aprašo reikalavimų dėl kreipimosi į Teisingumo ministeriją (rekomenduojama kreiptis iš karto), kad būtų patikrinta, ar nario mokesčių sumokėjęs asmuo yra partijos narys.

1.3. Lietuvos lenkų rinkimų akcijai-Krikščioniškų šeimų sąjungai laikytis PPI 19 straipsnio 6 dalies reikalavimo laikyti lėšas partijos einamojoje banko sąskaitoje ir Aprašo reikalavimų dėl gauto nario mokesčio gryniaisiais pinigais nustatytais terminais įnešimo į politinės partijos einamąjį banko sąskaitą.

1.4. Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžiui laikytis PPI ir Aprašo reikalavimų dėl nepriimtino nario mokesčio grąžinimo.

1.5. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai laikytis Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 14 straipsnio 1 dalies reikalavimų ir politinės kampanijos metu visas politinės kampanijos išlaidas apmokėti tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų, t. y. iki politinės kampanijos finansavimo ataskaitos suformavimo.

1.6. Partijai Tvarka ir teisingumas ateityje laikytis Valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitos užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo bei VRK nustatytos formos ir išlaidas reklamai (ne politinės kampanijos) nurodyti 4.6.3 straipsnyje „Politinės reklamos gamyba ir skleidimas“.

2. Atlikti tyrimą dėl priimtų nario mokesčių, kuriems gauti Teisingumo ministerijos atsakymai, kad juos sumokėję asmenys nėra partijos nariai, o pastabose nurodyta, kad jie buvo nariai anksčiau nei Teisingumo ministerijai buvo teikti narių sąrašai.

3. Siūloma svarstyti galimybę kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą dėl nario mokesčių mokėjimo grynaisiais reglamentavimo.

4. Nustatyti politinių partijų, 2016 metais gavusių mažiau negu 151 400 Eur pajamų, pateiktų finansinių ataskaitų rinkinių tikrinimo apimtį.

5. Spręsti klausimą dėl atsakomybės taikymo 2016 m. finansinių ataskaitų rinkinių nepateikusioms politinėms partijoms.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Laima Lazauskienė

Darbuotojas

Vytautas Vilys